

בס"ד

א. (יבמות סד): תניא - ניסת לראשון נמת, לשני נמת, לשלישי לא תנשא, דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לשלישי תנשא, לרביעי לא תנשא.

ב. (יבמות סד): אמר ליה רב יוסף בריה דרבא לרבא - בעי מיניה מרב יוסף: הלכה כרבי? ואמר לי: אין. הלכה כרבן שמעון בן גמליאל? ואמר לי: אין. אחוכי אחיד בי! אמר ליה: לא ... גישואין ומלקיות כרבי. וסתות ושור המועד כרבן שמעון בן גמליאל.

ג. (יבמות סד): גישואין, מאי טעמא? אמר ליה רב מרדכי לרב אשי - הכי אמר אבימי מהגרוניא משמיה דרב הונא: מעין גורם. ורב אשי אומר: מזל גורם. מאי בינייהו? איכא בינייהו - דאירסה ומית. אי גמי - דנפל מדיקלא ומית.

ד. (רא"ש): נגזר על אשה זו שימותו בעליה, כדי שתחיה כל ימיה בעוני. (תשובה כלל נג הו"ד בב"י)

ה. (רישב"א): אף על גב דבעי למינסב אתתא קטלנית, ולאזוקי בנפשיה, לא שבקינן ליה, דהא איסורא הוא, ובכלל: שפך דם האדם. ומנדים אותו בבית דין עד שיגרש. וכן ראינו לרבינו שעשה מעשה. (יבמות סד, כלשון גמון"י יבמות שם)

ו. (רמב"ם): אשה שנושאת לשני אנשים נמתו, לשלישי לא תנשא. ואם נשאת, לא תצא. ואפלו נתקדשה, יכנס. (אסו"ב כא:לא)
כסף משנה: רבינו עצמו כתב בתשובה (פאה"ד קמו, תשו' הרמב"ם קמג) שלישא קטלנית אין בו איסור, אבל הוא מרוחק על צד הניחוש, והפחד, והתימהון ... ואף על פי שיש חכמים שסוברים שלא תנשא, אומרים לה: אם תמצאי מי שיקדש אותך, לא נחייבנו לגרש! והיו מערימין, ומקדשים בפני שני עדים, ואחר כך כותבין לה בית דין כתובה, ומכניסין אותה לחופה, ומברכין שבע ברכות, והואיל ונתקדשו. כן היו עושים בית דין של רבינו יצחק בעל ההלכות, ובית דין של רבינו יוסף הלוי תלמידו, וכל הבאים אחריהם. וכן עשינו אנחנו במצרים, להתיר.
[ומכל שכן אם היתה בימי נעוריה, שיש לחוש לכמה מקרים רעים אשר אין בהם חפץ, ותפקיר עצמה. ומצינו שחכמי התלמוד התיירו לעבור על איסור עשה, ושחררו אמתא, (גיטין לח.) כדי להרחיק האדם מן העבירה, ושלא ליתן מכשול לפריצים. ואיך נגיה בנות ישראל לצאת לתרבות רעה?! (שם בתשובה)]

ז. (כסף משנה): וכתב עוד - וזה כולו בנישואין בעלמא. אבל ביבמה שנפלה ליבום, הלכה למעשה בכמה נשים שקידשו אותם לכתחילה ונתייבמו ולא נראה מעולם מי שחולק על זה. [וכי תדחה מצוה של תורה מפני חששא בעלמא?! דבר זה לא שמענו מימינו. (שם בתשובה)]

ח. (פרשת וישב): ויקח יהודה אשה לער בכורו ושמה תמר. ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה' וימתהו ה'. ויאמר יהודה לאונן בא אל אשת אחיד ויבם אתה וקם זרע לאחיד. ונדע אונן כי לא לו יהיה הזרע וקנה את אשת אחיד ושחת ארצה לבלתי נתן זרע לאחיד. וירע בעיני ה' אשר עשה וקמת גם אתו. ויאמר יהודה לתמר כלתו שבי אלמנה בית אחיד עד יגדל שלה בני כי אומר פן ימות גם הוא כאחיו.

רש"י: דוקה היה אותה בקש, שלא היה בדעתו להשיאה לו. כי אומר פן ימות - מחזקת היא זו שימותו אנשיה.

ט. (רמב"ן): ולא ידעתי למה יתבייש יהודה, המושל בדורו, מן האשה הזאת, ולא יאמר אליה: לכי לשלום מביתי. ולמה יטעה אותה, והיא אסורה לשלה, כמו שאמרו: (יבמות סד) בנשואין, בתרי זמני הוא חזקה. ועוד, כי בהיותו מקפיד על זונניה, לחייב אותה שריפה, נראה שהיה חפץ בה, להיותה בביתו. ורחוק הוא שלא שמע יהודה כי בניו חטאו, וישלחם ביד פשעם, ואין לתמר בהם חטא.

והנכון בעיני, שהיה שלה ראוי ליבם, אבל לא רצה אביו שייבם אותה ועודנו נער, פן יחטא בה כאחיו אשר מתו בנעוריהם ... וכאשר המתנה ימים רבים, וראתה כי גדל שלה בעיניה, והוא עודנו נער לאביו ... אז מיהרה תמר ברוב תאוה להוליד מזרע הקדש, ועשתה המעשה הזה.

חלקת יעקב אה"ע לו

מכתבו נכון השנתי והכני תיכף לתשובתו בדבר השאלה באשה שמתו עלי שני אנשים, בעלה הראשון דר עמה כ"ד שנים וילדה עמו חמשה בנים וזנות ומת ממחלת הקרטן רח"ל, בן מ"ט שנים, ובעלה השני דר עמה י"ט שנים ומת בן ע"ה שנים ולא ילדה עמו כלל, והאשה אומרת שבעלה שרוצה לישא אותה יודע מזה, ואומר שלא איכפת לי בהכי, ושאלתו אם תותר לו לקדר קידושין לזוג הלזה מחשש קטלנית, וצאופן ההיתר אם צריך להגיד להבעל שיש צוה חשש סכנה גם בצירוף לדדי ההיתר שיש צוה, זה תורף שאלתו.

יבי"א ח"ג אה"ע ה

בי"ה. פתח תקוה. גיסן תשי"ח לפ"ק.
אודות האשה אשר מתו שני בעליה הקודמים בחו"ל. ולבעלה השני נישאת כשהיה בגיל שבעים שנה. וחיתה עמו כעשר שנים, ואז חלה במחלת לב ונפטר כבן שמנים שנה. ובנים לא ילדה לו, אבל היה לו בן מאשתו הראשונה, ובבואה לפני בית דיננו להתיר לה להנשא, וקבלנו עדות כדת, עמדתי ואתבונן אם אין בה משום איסור קטלנית.

חלקת יעקב אה"ע לה

אחדשכת"ה בכבוד והערלה.
בדבר שאלתו וז"ל אשה מעדת ספרדים היתה נשואה לאיש ואחד עשר חדשים אחר החתונה נקע בעלה באויטא (מכונה) וקרהו אסון, הוא מת, ואיש אחר נקע עמו ילא נשלוס, גם היה לה בן ממנו שמת שלשה ימים אחרי שנולד, אח"כ נישאת עוד הפעם וילדה בת שעודנה חי, ויהי כעשרה חדשים אחר שנישאת שנית, בעלה נקע באוירון ונפל צאופו המקום אשר קרה שם האסון עם בעלה הראשון, ונשארה אלמנה שנית זה כמה שנים. היא כעת בת שלשים ושמונה, ועכשיו רוצה מישהוא לקחתה לאשה, והוא יודע ששני בעלי מתו, ולא איכפת לי, והאשה פנתה לכת"ה להתירה מכבלי העיגון.

אג"מ אה"ע ח"ד מג

הנה באשה שבעלה ראשון מת בן מ"ח שנה, ואחר ט"ו שנה שהיתה פנויה ניסת לבעל שני שהיה יותר מבן ע"ד שנה ומת אחר חמש שנים שהוא קרוב לישמונים, הצדק כדברי כתר"ה שמותרת להנשא לשלישי, דהרי זקן איתא בב"ש סימן ט' סק"ו דלאו קטלנית. ואף שאיכא מחלוקת בכמה שנים נקרא זקן דלהחת"ס הוא בן שבעים והרש"ק בחכמת שלמה כתב דהוא בן שמונים דבריו לא מסתבר כלל דלא שייך כלל להא דגיטין דף כ"ח ע"א לענין חוקת חיים דכי להפוסקים דלא כרבא וסברי דאף לבן שמונים נוהגין גיטו בחוקת שהוא קיים לא יהיה דין זקן כלל. אבל אף לדידיה הרי היה קרוב לישמונים ואם נכנס לשנת השמונים ודאי הוא זקן אף להרש"ק בהכמת שלמה. אך אף אם לא נכנס לשנת השמונים יש לסמוך להקל. ועיין בספרי אג"מ אה"ע חלק א' סימן כ"ו כמה חדושים בענין קטלנית.